
Eden izmed naravnih pojavov, ki ga vidimo vsako zimo, so ledene sveče. Kako nastanejo? Proti koncu zime postaja sonce vsak dan močnejše. Njegovi žarki se uprejo v strehe hiš, ki jih še pokriva sneg. Ta se zaradi sončne toplote začne topiti. Voda odteka proti robu strehe, z nje pa počasi kaplja na tla. Ker je kljub soncu zrak v februarju ali začetku marca še vedno mrzel, pa ponoči temperatura pogosto pade pod ledišče. Kapljica vode v takih razmerah ponovno zamrzne. Na zamrznjeni kapljici se med polzenjem ustavi naslednja, ki tudi zamrzne, na njej zamrzne naslednja ... in tako naprej. proces se nadaljuje, dokler sta na voljo tekoča voda s streh in dovolj nizka temperatura, da kapljice zaradi nje še zamrznejo.

Velike ledene sveče so zelo težke; povzročajo lahko precejšnjo škodo in nevšečnosti. Padejo lahko na avtomobile, manjše zgradbe ali celo na ljudi. S svojo težo lahko povzročijo, da se odlomi del strehe ali žleba, s katerega sveča visi.

In še zanimivost. Po ledenih svečah se po starem slovenskem koledarju imenuje eden od zimskih mesecev. Verjetno ni treba posebej povedati, da je to svečan, danes bolj znan kot februar.

(Delno prirerejeno po : U. Galien, Ledene sveče, Moj Planet, februar 2012.)

1.) Odgovori na vprašanja.

- a.) Kje je bilo objavljeno izhodiščno besedilo? _____
- b.) Kdo je avtor tega besedila? _____
- c.) Kdo je naslovník tega besedila? _____
- č.) Kdaj je bilo besedilo objavljeno? _____
- d.) O čem govori besedilo? _____
- e.) Čemu je besedilo nastalo? _____

2. Obkroži trditve, ki so skladne z izhodiščnim besedilom!

- a.) Nastanek ledenih sveč je eden izmed naravnih pojavov.
- b.) Ledene sveče nastajajo preko dneva.
- c.) Za nastanek ledenih sveč mora biti temperatura nad lediščem.
- d.) Kapljice na poti s strehe zamrznejo.
- e.) Na zamrznjeni kapljici se ustavi naslednja kapljica.
- f.) Ledene sveče nastajajo samo v februarju.

3. Odgovori oz. dopolni

- a.) Za kateri letni čas so značilne ledene sveče? _____
- b.) Kateri dve posledici ledenih sveč sta omenjeni v besedilu? _____
- c.) Kaj je svečan? _____

ŽIVLJENJE STVARI

Vsaka stvar živi po svoje:

krožnik po vesolju kroži,

vrč pa z vodo dvori roži,

ko budilka dan zapoje.

Okno rado ven pokuka.

In ko stopaš skozi vrata,

mar ne čutiš kakor brata,

da ti roko stisne – kljuka?

Razveseli stvar z dotikom!

... ker sicer bo v pozabi

ovenela z nemim krikom.

In nikdar stvari ne zgrabi

z žalbesedo: To je moje.

Vsaka stvar živi po svoje.

Boris A. Novak: Oblike srca: pesmarica pesniških oblik. Ljubljana, Modrijan, 1997

1. Preberi vprašanja in obkroži pravilne odgovore. Pri vsakem vprašanju je možen le en pravilen odgovor.

a) Kaj počne krožnik po vesolju ?

A – leta

B – kroži

C – skače

c) S čim moramo razveseliti stvar?

A – z dotikom

B – z žalbesedo

C – z besedo

b) Kdo in kaj ti pri vratih stisne roko ?

A – pikapolonica

B – Mama

C – Kljuka

d) Kako živi vsaka stvar ?

A – veselo

B – Žalostno

C – po svoje

c) Kaj rado naredi okno?

A – prezrači prostor

B – ven pokuka

C – nič

d) Kdo dvori roži?

A – zalivalnik

B – vrč

C – vedro

d) Kaj je v vrču?

A – škropilo

B – voda z gnojilom

C – voda

d) Kdo naznani dan?

A – petelin

B – budilka

C – alarm

Kaj je »žalbeseda«? (izpiši) _____ Kaj pesnik pravi zanjo? _____